

Civilutskottets betänkande 2023/24:CU19

Information om bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp vid marknadsföring av nya personbilar

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till en ny lag om information om bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp vid marknadsföring av nya personbilar.

Den nya lagen syftar till att förtydliga genomförandet av EU:s bränsleinformationsdirektiv i svensk rätt. Den innehåller regler om krav på information om bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp när näringsidkare bjuder ut nya personbilar till försäljning eller långtidsuthyrning till konsumenter.

Lagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2024.

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandet.

I betänkandet finns en reservation (C, MP).

Behandlade förslag

Proposition 2023/24:55 Information om bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp vid marknadsföring av nya personbilar.

Ett yrkande i en följdmotion.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Regeringens lagförslag	5
Uppföljning av den nya lagstiftningen	7
Reservation	9
Uppföljning av den nya lagstiftningen, punkt 2 (C, MP).....	9
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	10
Propositionen	10
Följdmotionen	10
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	11

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Regeringens lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om information om bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp vid marknadsföring av nya personbilar.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2023/24:55.

2. Uppföljning av den nya lagstiftningen

Riksdagen avslår motion

2023/24:2810 av Alireza Akhondi och Rickard Nordin (båda C).

Reservation (C, MP)

Stockholm den 21 mars 2024

På civilutskottets vägnar

Mikael Eskilandersson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Mikael Eskilandersson (SD), David Josefsson (M), Leif Nysmed (S), Roger Hedlund (SD), Laila Naraghi (S), Lars Beckman (M), Martin Westmont (SD), Anna-Belle Strömberg (S), Alireza Akhondi (C), Björn Tidland (SD), Katarina Luhr (MP), Jakob Olofsgård (L), Markus Kallifatides (S), Jennie Wernäng (M), Jessica Rodén (S), Andreas Lennkvist Manriquez (V) och Magnus Oscarsson (KD).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2023/24:55 Information om bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp vid marknadsföring av nya personbilar. I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

En motion har väckts med anledning av propositionen. Förslaget i motionen finns i bilaga 1.

Utskottets överväganden

Regeringens lagförslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om information om bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp vid marknadsföring av nya personbilar.

Bränsleinformationsdirektivet

Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/94/EG av den 13 december 1999 om tillgång till konsumentinformation om bränsleekonomi och koldioxidutsläpp vid marknadsföring av nya personbilar (bränsleinformationsdirektivet) trädde i kraft den 18 januari 2000. Direktivets syfte är att se till att information om bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp för nya personbilar som bjuds ut till försäljning eller hyrs ut görs tillgänglig för konsumenter, så att de kan göra väl underbyggda val. Direktivet innehåller regler om vad informationen ska innehålla och hur den ska tillhandahållas konsumenter. Det handlar bl.a. om en bränsleförbruknings- och koldioxidutsläppsmärkning, en översikt över bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp samt en affisch eller bildskärm med en förteckning. Närmare beskrivningar av dessa finns i särskilda bilagor till direktivet. Direktivet anger också att medlemsstaterna ska bestämma vilka sanktioner som ska tillämpas vid överträdelser av de nationella bestämmelser som genomför direktivet.

Kommissionen har beslutat om två rekommendationer om tillämpningen av bränsleinformationsdirektivet som bl.a. innebär att informationen ska avse de värden för bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp som har typgodkänts och uppmätts i enlighet med ett globalt harmoniserat provningsförfarande för lätta fordon, Worldwide Harmonised Light Vehicles Test Procedure (WLTP). Det är biltillverkarna som beräknar bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp för respektive bilmodell i enlighet med WLTP.

Bränsleinformationsdirektivet skulle senast den 18 januari 2001 vara genomfört i nationell rätt. För Sveriges del gjordes detta genom Konsumentverkets riktlinjer (KOVFS 1996:12) för information om nya personbilar bränsleförbrukning, koldioxidutsläpp (CO₂) och miljöklass samt 4 § marknadsföringslagen (1995:450). För närvarande genomförs direktivet genom Konsumentverkets allmänna råd (KOVFS 2018:3) om information om nya personbilar bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp.

Kommissionen aviserade i februari 2024 att den kommer att utvärdera bränsleinformationsdirektivet under sista kvartalet 2024.

Propositionen

I propositionen anför regeringen att skyldigheter av det slag som bränsleinformationsdirektivet innehåller bör anges i föreskrifter såsom lagar, förordningar eller myndighetsföreskrifter. Därför bedömer regeringen att det finns ett behov av att förtydliga genomförandet av direktivet i svensk rätt.

För att förtydliga genomförandet av bränsleinformationsdirektivet föreslår regeringen därför en ny lag om information om bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp vid marknadsföring av nya personbilar. Den nya lagen föreslås gälla när näringsidkare bjuder ut nya personbilar till försäljning eller långtidsuthyrning till konsumenter, och lagen anger vilka grundläggande krav som ska ställas på information om bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp.

Enligt den föreslagna lagen ska information om bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp finnas väl synlig på, eller i närheten av, alla nya personbilar på försäljningsstället. Det ska också på en affisch eller en bildskärm på en framträdande plats på försäljningsstället finnas en sammanställning över uppgifterna om bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp för varje bilfabrikat. Sammanställningen ska omfatta alla personbilsmodeller som bjuds ut till försäljning eller långtidsuthyrning på eller genom försäljningsstället. Vidare ska en översikt över alla personbilsmodellens bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp tillhandahållas konsumenter utan kostnad på försäljningsstället. Översikten ska tas fram av den myndighet som regeringen bestämmer. Dessutom ska reklam för nya personbilar innehålla uppgifter om bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp för de bilmodeller som reklamen avser.

I den nya lagen föreslås också ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela ytterligare föreskrifter om den information som ska lämnas.

Marknadsföringslagen (2008:486) är tillämplig när näringsidkare bjuder ut nya personbilar till försäljning eller långtidsuthyrning till konsumenter. Regeringen föreslår att den information som ska lämnas enligt den nya lagen ska anses vara väsentlig vid tillämpning av marknadsföringslagen. Marknadsföringslagens bestämmelser om marknadsstömningsavgift ska dock inte tillämpas vid utebliven information. Det som nu har sagts innebär bl.a. att Konsumentombudsmannen kan väcka talan i Patent- och marknadsdomstolen om förbud eller ålägganden vid felaktig eller utebliven information.

Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2024.

Utskottets ställningstagande

Det har inte väckts någon motion som går emot att riksdagen antar regeringens lagförslag. Utskottet anser därför att lagförslaget bör antas av de skäl som anförs i propositionen.

Uppföljning av den nya lagstiftningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att regeringen bör följa upp och vid behov förtydliga den nya lagstiftningen. Utskottet hänvisar bl.a. till att kraven i den nya lagen i huvudsak motsvarar de befintliga kraven i Konsumentverkets allmänna råd, att föreskrifter som kompletterar lagen kommer att meddelas samt att en utvärdering av bränsleinformativdirektivet är aviserad.

Jämför reservationen (C, MP).

Motionen

I kommittémotion 2023/24:2810 av Alireza Akhondi och Rickard Nordin (båda C) föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör följa upp och vid behov förtydliga den nya lagstiftningen om information om bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp vid marknadsföring av nya personbilar. Enligt motionärerna finns det vissa oklarheter i den nya lagen när det gäller hur tydligt konsumentinformationen om personbilar ska redovisas.

Den nya lagen om information om bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp vid marknadsföring av nya personbilar

Den nya lagen om information om bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp vid marknadsföring av nya personbilar anger vilka grundläggande krav som ska ställas på information om bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp inom sitt tillämpningsområde. Kraven på den information som ska finnas och tillhandahållas på ett försäljningsställe enligt den nya lagen motsvarar i huvudsak de som för närvarande finns i Konsumentverkets allmänna råd (KOVFS 2018:3) om information om nya personbils bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp.

I författningskommentaren till den nya lagens bestämmelser om information vid marknadsföring finns uttalanden som förtydligar reglernas innebörd i olika avseenden. Där hänvisas också i förekommande fall till den relevanta bilagan till bränsleinformativdirektivet med beskrivningar i saken.

Vidare innehåller den nya lagen ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela ytterligare föreskrifter om den information som ska lämnas. I författningskommentaren till bemyndigandet anger regeringen bl.a. att dessa ytterligare föreskrifter t.ex. kan innehålla bestämmelser om den information om bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp som ska finnas på försäljningsstället, om den översikt över bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp som ska tillhandahållas, om den sammanställning som ska visas på försäljningsstället och om de uppgifter om bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp som ska finnas i reklam.

Regeringen upplyser också i propositionen om att den avser att bemyndiga Konsumentverket att meddela föreskrifter om utformningen av informationen. Myndigheten ska även få i uppdrag att ta fram översikten över nya personbilars bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp samt tillhandahålla den till konsumenter utan kostnad.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att den nya lagen syftar till att förtydliga genomförandet av bränsleinformationsdirektivet genom att de krav som i huvudsak redan finns i Konsumentverkets allmänna råd får en annan legal status. Vidare konstaterar utskottet att lagen endast anger de grundläggande krav som ska ställas på informationen och att tanken är att ytterligare föreskrifter ska meddelas med stöd av lagens bemyndigandebestämmelse. Sålunda framgår det av propositionen att regeringen avser att bemyndiga Konsumentverket att meddela föreskrifter om utformningen av informationen. Dessutom finns det i författningskommentaren till den nya lagens bestämmelser vissa uttalanden som förtydligar informationskraven i olika avseenden, och där hänvisas också i förekommande fall till den relevanta bilagan till bränsleinformationsdirektivet med beskrivningar i saken. Vid sidan av detta noterar utskottet att EU-kommissionen nyligen har aviserat att den kommer att utvärdera bränsleinformationsdirektivet under sista kvartalet 2024.

Därmed är utskottet inte berett att föreslå någon åtgärd från riksdagens sida med anledning av motionsyrkandet, som därför avstyrks.

Reservation

Uppföljning av den nya lagstiftningen, punkt 2 (C, MP)

av Alireza Akhondi (C) och Katarina Luhr (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2023/24:2810 av Alireza Akhondi och Rickard Nordin (båda C).

Ställningstagande

Vi har tidigare i betänkandet ställt oss bakom regeringens förslag till en ny lag om information om bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp vid marknadsföring av nya personbilar. Vi anser dock att det finns vissa oklarheter i den nya lagen när det gäller hur tydligt konsumentinformationen om personbilar ska redovisas. Det är väl känt att energideklarationen på kylskåp har blivit en succé och drivit på omställningen mot energieffektivare vitvaror. En liknande utveckling på fordonsmarknaden vore önskvärd.

Vi anser därför att regeringen bör följa upp den nya lagstiftningen och vid behov återkomma med förtydliganden. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2023/24:55 Information om bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp vid marknadsföring av nya personbilar:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om information om bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp vid marknadsföring av nya personbilar.

Följdmotionen

2023/24:2810 av Alireza Akhondi och Rickard Nordin (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör följa upp den nya lagstiftningen och vid behov återkomma med förtydliganden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om information om bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp vid marknadsföring av nya personbilar

Härigenom föreskrivs¹ följande.

Lagens syfte och tillämpningsområde

1 § Denna lag syftar till att konsumenterna ska få tillgång till information om bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp när nya personbilar marknadsförs.

Lagen gäller när näringsidkare bjuder ut nya personbilar till försäljning eller långtidsuthyrning till konsumenterna.

Information vid marknadsföring

2 § Information om bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp ska finnas väl synlig på, eller i närheten av, alla nya personbilar på försäljningsstället.

3 § Konsumenterna har rätt att på försäljningsstället utan kostnad få en översikt över alla personbilsmodellernas bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp. Översikten ska utarbetas av den myndighet som regeringen bestämmer.

4 § En sammanställning över uppgifterna om bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp för varje bilfabrikat ska visas på en affisch eller en bildskärm på en framträdande plats på försäljningsstället. Sammanställningen ska omfatta alla personbilsmodeller som bjuds ut till försäljning eller långtidsuthyrning på eller genom försäljningsstället.

5 § Reklam för nya personbilar ska innehålla uppgifter om bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp för de bilmodeller som reklamen avser.

Bemyndigande

6 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om den information som ska lämnas enligt 2–5 §§.

Sanktioner vid utebliven information

7 § Den information som ska lämnas enligt 2–5 §§ eller enligt föreskrifter som meddelats i anslutning till dessa bestämmelser, ska anses vara väsentlig vid tillämpning av 10 § tredje stycket marknadsföringslagen (2008:486). Bestämmelserna i 29–36 §§ marknadsföringslagen om marknadsstörningsavgift ska inte tillämpas vid utebliven information.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/94/EG av den 13 december 1999 om tillgång till konsumentinformation om bränsleekonomi och koldioxidutsläpp vid marknadsföring av nya personbilar, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1137/2008 av den 22 oktober 2008.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2024.